

Het mooiste gezicht van het socialisme

Ijsdiva Witt bergt de schaatsen op

[Achtergrond](#) - 31 Oktober 2007 - Autor: Jonathan Witteman

(31 oktober 2007) Kunstschaatsster Katarina Witt houdt ermee op: nog een laatste tournee door Duitsland en de tweevoudig Olympisch kampioene zegt de ijspiste vaarwel. Witt is een van de weinige DDR-atleten die haar faam wist te verzilveren in het Westen.

Het gloriejaar van Katarina Witt was het jaar 1988. Niet alleen liet de geboren Berlijnse zich in dat jaar voor de zesde keer tot Europees en voor de vierde keer tot wereldkampioen kronen, ook prolongeerde Witt (1965) op de Spelen van Calgary haar Olympische titel. Het Amerikaanse *Time Magazine* bombardeerde haar prompt tot “het mooiste gezicht van het socialisme”, een kwalificatie waar ook de partijbonzen van de SED het volmondig mee eens waren. Een beter uithangbord voor het geplaagde communistische regime dan de glamoureuze Witt was nauwelijks denkbaar en kort na de Spelen kreeg Witt dan ook toestemming van de Oost-Duitse autoriteiten voor een professionele carrière in het buitenland – hoogst ongewoonlijk voor een atleet uit de DDR.

Maar helemaal gratis was Witts reclame voor de Arbeiders- en Boerenstaat niet. Uit haar in 2002 vrijgegeven Stasi-akten blijkt dat het schaatsicoon privileges genoot waarvan de gemiddelde Oost-Duitser alleen maar kon dromen. Een mooi huis, een dure auto, reizen naar het Westen: “Kati” hoefde maar te roepen en de Stasi regelde het voor haar. Ook toen de schaatster in de zomer van 1989 haar rijbewijs kwijtraakte wegens te hard rijden, schoot de Stasi te hulp. In de Stasi-akte van 11 juli 1989 blijkt het probleem alweer verholpen: “Na het beraad over deze kwestie kreeg Kati haar ingenomen rijbewijs en een nieuw legitimatiebewijs overhandigd.”

Loyaal aan de SED

Veel Duitsers waren geschokt toen uitkwam hoe loyaal Witt aan het SED-regime was geweest. In ruil voor materiële luxe was Witt meer dan bereid “onze staat te vertegenwoordigen” in het buitenland, zoals ze in een vertrouwelijk gesprek met Honecker-opvolger Egon Krenz zei. Witt was behalve lid van de Zentralrat van de [Freie Deutsche Jugend](#) ook nog een blauwe maandag afgevaardigde in de Volkskammer, het parlement van de DDR.

Aan haar loyaliteit aan het regime zat wel een keerzijde: Witt werd bespioneerd

door de Stasi, tot in de slaapkamer aan toe. Zelf zei ze later over haar DDR-tijd: "Ik wist niet beter dan me te schikken. Tot in mijn bed werd ik gevolgd. Als ik met iemand vree, werd dat bekend, van minuut tot minuut. Het stond allemaal in mijn Stasi-dossier. Toen ik het later las, wist ik niet dat ik zo was geleefd. Maar wie als West-Duitsler of Amerikaan mij durft aan te vallen, weet niets, helemaal niets. In de Westerse wereld worden óók talentvolle kinderen uitgebuit, zeker ook door hun regeringsleiders."

Financieel succes

Toch heeft haar band met de SED de populariteit van Witt geen blijvende schade toegebracht. Haar zakelijk talent en feilloze gevoel voor presentatie zorgde ervoor dat Witt ook na de val van de Muur onverminderd succesvol was. Weinig andere sporters hebben zich zo slim in de markt gezet als Katarina Witt. Zelfs haar DDR-verleden wist ze handig te gelde maken toen ze in 2003 een veel bekeken televisieshow over [Ostalgje](#) presenteerde, hoewel haar optreden in het uniform van de Freie Deutsche Jugend haar niet door iedereen in dank werd afgenomen.

De overstap van de ijsdiva naar het commerciële circuit, al anderhalf jaar voor de *Wende*, was een groot succes. Witt toerde samen met de Amerikaanse Olympisch kampioen Brian Boitano drie jaar lang door de Verenigde Staten, met als hoogtepunt een uitverkocht optreden in Madison Square Garden in New York. Haar hoofdrol in de schaatsfilm 'Carmen' leverde haar in 1990 een Emmy-award op.

Voor de Olympische Spelen van 1994 in het Noorse Lillehammer deed Witt, inmiddels uitkomend voor het verenigde Duitsland, een vergeefse poging terug te keren aan de wedstrijdtop. Verder dan een zevende plaats kwam de Duitse niet, maar ze oogstte niettemin veel lof voor haar vrije kuur, waarin ze de aandacht vestigde op het door oorlog verscheurde Sarajevo, de Bosnische stad waar Witt in 1984 nog haar eerste Olympische gouden medaille had behaald.

Films en Playboy

Na haar derde Olympische Spelen koos Witt definitief voor de showbizz. Ze reisde de wereld af met *Holiday on Ice*, schreef boeken en poseerde in *Playboy*. Ook speelde Witt een aantal rolletjes in Hollywood-films als 'Jerry Maguire' en 'Ronin'. In deze laatste film is Witt kort te zien als de kunstschaatster Natacha Kirilova, die tijdens een training wordt neergeschoten door een scherpschutter. De laatste jaren geeft Witt commentaar bij sportwedstrijden, produceert ze televisieuitzendingen en is ze succesvol met haar eigen sportbedrijf.

Aan haar actieve schaatscarrière komt in maart 2008 een einde. "Voor

kunstschaatsers komt er een moment dat de houdbaarheidsdatum is overschreden", zegt de 41-jarige. "Voor mij is het belangrijk dat ik na 35 jaar schaatsen niet stilletjes van het ijs sluip, maar dat het gevierd wordt." Witt neemt afscheid met een serie galavoorstellingen in onder andere Berlijn, haar jarenlange trainingsoord Chemnitz, Sint Petersburg en Moskou. Mogelijk volgen er ook nog optredens in de Verenigde Staten. Daarna stort ze zich volledig op haar televisiewerk. Komende winter is ze op televisie te zien als presentatrice van 'Stars on Eis', de Duitse versie van 'Dancing with the Stars', en 'The Biggest Loser', een programma waarin zwaarlijvige kandidaten onder aanmoediging van Witt zo veel mogelijk gewicht moeten zien te verliezen. "Mijn afscheid van het kunstschaatsen is er een met een lach en met een traan: een lach, omdat ik me nu op nieuwe uitdagingen kan concentreren, en een traan, omdat er een einde komt aan een prachtige tijd."

Jonathan Witteman is redacteur van het Duitslandweb.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/de/artikel/1185/het-mooiste-gezicht-van-het-socialisme>